

DEVETI SPLOŠNOPOLJSKI KONGRES POLJSKEGA GEOGRAFSKEGA DRUŠTVA V WROCLAWU OD 11. DO 14. SEPTEMBRA 1966

Svetozar Ilešič

Ker sem imel ponovno priliko kot gost Poljskega Geografskega društva sodelovati na zborovanju poljskih geografov, imam prijetno dolžnost, da na kratko poročam o njem. Kongres je bil tokrat v Wrocławu in je imel nekako jubilejen značaj: preteklo je namreč dvajset let, odkar so se prvič po uničevalni vojni (1946) sestali poljski geografi v takrat na novo osvobojenem in komaj za silo obnovljenem Wrocławu. Zato je bila otvoritev zborovanja še posebej slovesna. Bila je v znameniti baročni *Aula Leopoldina* wrocławawske univerze. Prisostvovali so ji zastopniki wrocławawskega političnega in kulturnega življenja ter reprezentativni predstavniki poljskih geografov, med njimi prof. J. Kondracki iz Varšave kot predsednik osrednjega Poljskega geografskega društva in prof. A. Jahn kot rektor wrocławawske univerze in direktor njenega Geografskega inštituta. Predsedstvo kongresa je vodil prof. W. Walczak, predsednik wrocławawske podružnice Poljskega geografskega društva, posebno častno mesto v predsedstvu pa je šlo prof. J. Czyżewskemu, seniorju poljskih in posebej wrocławawskih geografov, ki je bil tudi organizator prvega wrocławawskega zborovanja pred dvajsetimi leti. Od inozemskih gostov so bili na kongresu še prof. S. V. Kalesnik in A. G. Isačenko (Leningrad, ZSSR), L. Kadar (Madžarska), I. Sandru (Jasi, Romunija), A. Guilcher (Pariz) in večje število geografov iz Nemške demokratske republike s prof. J. Gellertom na čelu. Močna delegacija iz NDR je vzbudila pozornost, prav pogrešali pa smo zastopnike češkoslovaških geografov. Toplo so sprejeli udeleženci v poljščini izrečene pozdravne besede prof. Kalesnika in podpisanega.

Plenarni sestanki kongresa so imeli v nasprotju s kongresom v Lublinu l. 1964 (prim. GV XXXVI, 1964, str. 107) regionalno-informativni značaj; namenjeni so bili bolj širokemu krogu poljskih udeležencev, ne pa razgovorom o znanstvenih problemih. Prvi dan so referirali rektor A. Jahn o znanstvenoraziskovalnem delu wrocławawskega geografskega centra v preteklih 20 letih, prof. St. Szczepankiewicz o glavnih potezah razvoja reliefa v Šleziji, prof. A. Schmuck o klimatskih pasovih Dolnje Šlezije, prof. St. Golačowski o družbeni geografiji Šlezije in prof. W. Walczak o geografskih regijah Šlezije. Drugi dan pa nam je podal prof. St. Golačowski geografsko sliko Wrocława kot uvod v skupni ogled mesta in obmestja. Razen tega so prvi dan popoldne zasedale ločeno sekcije za fizično geografijo, ekonomsko geografijo, regionalno geografijo, kartografijo in klimatologijo, ki so obravnavale specialne znanstvene probleme, ne da bi bil program njihovega dela tematsko ostro začrtan. Vzdušje na kongresu je bilo prav prijetno in živahno, kar se je pokazalo tudi na sprejemu, ki ga je za udeležence priredil predsednik Ljudskega sveta mesta Wrocław prof. (matematike) Iwazskiewicz v viteški dvorani znamenitega wrocławawskega rotovža.

Kongres za domače udeležence, pa tudi za nas zunanje goste ni bil zanimiv toliko po svoji splošni znanstveni vsebini, kar, kakor že rečeno, tudi ni bil njegov namen, temveč po tem, da nas je spoznal z Dolnjo Šlezijo in z njeno geografsko problematiko. Ob bogati razstavi, ki so jo priredili organizatorji, ter ob razgovorih z wrocławawskimi geografi pa smo se hkrati ponovno seznanili z bogatim in široko razvejanim delom wrocławawskega geografskega centra, ki je za Varšavo eden najmočnejših, če ne najmočnejši na Poljskem. To velja posebno za nekatere panoge geografskega dela. Pozornost vzbuja predvsem delo katedre za fizično geografijo pod vodstvom rektorja prof. Jahn a (glacialna geomorfologija, geomorfologija pobočij, geomorfološki procesi v kristaliniku). Nič ne zaostaja delo katedre za družbeno geografijo pod vodstvom prof. St. Golačowskega, kjer so nas poleg dolgoletnih, dobro nam znanih preučevanj historično-genetske strani podeželske pokrajine iznenadili tudi snovno in metodološko novi izsledki v smeri preučevanja današnjih morfoloških transformacij podeželskih naselij, posebno pa

tudi njihove funkcijske opredelitve. Bolj kot marsikje drugje na Poljskem je v Wrocławu trdno zasidrana tudi regionalna geografija na katedri, ki jo vodi prof. W. Walczak. Še posebno pozornost pa zasluži kartografski oddelek Inštituta, ki se opira sicer še na tradicijo znamenite predvojne E. Romerjeve šole iz Lvova, a se je pod vodstvom na žalost pred kratkim umrlega prof. A. Wąsowicza močno razmahnil in presenetljivo tehnično moderniziral.

Po zaključku zborovanja so se udeleženci kongresa dne 13. septembra popoldne porazdelili na tri dvainpoldnevne ekskurzije. Sam sem se udeležil prve, ki je šla čez Wrocławsko ravnino in Walbrzyško podgorje do Jelenje gore in nato čez Kaczawsko hribovje in tamkajšnji strukturni relief do rudarskega mesta Bolesławiec in nazaj v Wrocław. Ekskurzija pod simpatičnim in izkušenim vodstvom prof. Jahna je bila pretežno morfološka. To velja tudi za drugo ekskurzijo, ki jo je vodil prof. Walczak in ki je obiskala kotlino Klodzka, medtem ko je bila tretja ekskurzija pod vodstvom prof. Golachowskega čisto ekonomsko-geografska: obiskala je rudarsko-industrijski področji Turoszów in Legnica-Głogów. Morda so bile ekskurzije, vsaj za široki krog udeležencev, preveč specialne, prvi dve s preenostranskim poudarkom na geomorfologiji. Očitno pa je, da je to samo nekako posledica navade in tradicije v zvezi s premočno specializacijo geografije na Poljskem in s premočno ločitvijo fizične in družbene geografije. To malo preseneča, saj je ravno iz Wrocława prišla pobuda za tesnejšo reintegracijo geografije tudi na Poljskem, o čemer smo poročali v lanskem »Geografskem vestniku«. Da pa bo tej pobudi sledila tudi praksa, nam je najboljšje jamstvo ravno prof. Jahn sam, ki jo je sprožil kljub temu, da je v svojem raziskovalnem delu izrazito specializiran. Svoj kompleksni pogled na geografijo je pravkar tudi praktično dokazal s svojo knjigo »Alaska« (Warszawa, Państwowe wydawnictwo naukowe 1966, str. 496), ki je vzorna kompleksno-geografska monografija, čeprav je avtor raziskoval Alasko bolj kot specialist. V uvodu v to knjigo je avtor izrecno naglasil, da je »najvažnejša naloga geografa, da sredi zapletene medsebojne odvisnosti geografskih potez določenega predela najde tiste individualne, tako fizične kot gospodarske značilnosti, ki ga ločijo od drugih predelov zemeljske oble«.

Svetozar Ilešič

Résumé: Le IX Congrès général des géographes polonais à Wrocław

M. S. Ilešič qui a participé à ce Congrès, tenu à Wrocław du 11e au 14e septembre 1966, présente un bref rapport sur le Congrès et ses excursions ainsi que sur la surprenante activité du cercle géographique de Wrocław sous la direction de prof. A. Jahn (pour l'ensemble et spécialement pour la géographie physique), prof. St. Golachowski (pour la géographie humaine) et prof. W. Walczak (pour la géographie régionale). Le rapport souligne les tendances de ce cercle d'aboutir, malgré une certaine spécialisation nécessaire, à une réintégration de la science géographique.